

Universitätsbibliothek Wuppertal

Auli Gellii Noctes Atticae

Gellius, Aulus

Lugd. Batavorum, MDCLXXXVIII

In praefationem

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1123](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1123)

JOANNIS FREDE ICI
GRONOVII
NOTAE
ET
EMENDATIONES

IN
AULUM GELLIUM.

IN PRAEFATIONEM.

v. Syl. Parm.
t. 1. p. 2. p.
3. L. 185. epist.
praest. L. 1. Ep. 4.

*T*qui jucundiora alia reperiri queunt. ipse autem ad hoc scripsi] Hæc & quæ sequuntur, usque ad summas capitum uniuscujusque libri antehac in fine totius operis adhæserant. At eam præfationem esse scripto Regio, & res ipsa clamat, ut docuit Salmasius in Prolegomenis ad Solinum. Animadvertit hoc quoque nescio

an non prior Erycius Puteanus Apparatus Epistolarum centuria 1 epist. 45. Subscribunt membranæ Rottendorfiæ, idem principium Noctium Atticarum facientes. Uterque autem codex: *jucundiora alia reperiri queunt. ad hoc ut liberis quoque meis parata (Reg. parta) istiusmodi remissiones essent.* Salmasius ubi tradit, quemadmodum ex vetusto codice legendum sit, de posterioribus solum autem expunxit; credo, quod *ipse scripsi*, quæ tamen etiam, ut dixi, in ambabus membranis desiderantur, ad sensum implendum necessaria judicaret. Ego vero & in Charraeco veteri, qui cum vulgaris hæc ad calcem rejecisset, inveni: *Atqui jucundiora alia reperiri queunt. ad hoc ut liberis.* Et sane *Atqui ex ævâ ægyptiâ Juvio* omisi, quippe quod interdum & exordium sermonis ornet. Sic Appulejus incipit Milesias: *At ego tibi sermone isto Milesio varias fabulas conseram.* Ubi male mutarunt. Virgilius secundo Æneid. *At tibi pro scelere, exclamatis; pro talibus ausis.* Ovidius tertio Fastorum: *At quam sunt simi-*

similes, a quam formosus uterque! Et in Epistola Medæ: *At tibi Colchoæ, memini, regina vacavi.* Ubi & ὁ πᾶν Nic. Heinſius particula iſtius vim animadvertit. Tale principium Hippodromi eſt Sophiſtæ, quod & Megiſtias audiens & narrans Philoſtratus admirati ſunt: *Αἰ ἐμῶν τὸ δόναται.* Hæc autem etiam quaſi indignatio lectoris eſt: cui potuit reſpondiſſe auctor pari brevitare: *Atqui jucundiora alia reperiri queunt. At hæc, ut liberis quoque meis.* Juxta enim commode intelligas in his, a me reperta ſunt, atque à principio, *Exſpecto ut lector dicat.* Plautus Ciſtellar. *At pòl ille à quadam muliere, ſi eam monſtrez; gratiam ineat.* L. A. *At ſibi ille quidam volt dari mercedem.* Mercatore: *At ego, ſi velim, jam dantur ſeptem & viginti mina.* De. *At ego.*

Indiſtinctè atque promiſcè] Sic Rot. & in ſequentibus libris *promiſca, promiſcam, promiſco,* tanto conſenſu membranæ, ut diſſidere nequeas. Nimirum pronuntiatio contraxit duas ſyllabas, primum ut quaſi *promiſquus* dicerent, quemadmodum *arcuatus* pro *arcuatus*: poſtea & *promiſcus*, ut *cocus, præcociis, coridie.* Sic Lucretius *vacēfit*, pro *vaqueſit*, ex *vacueſit*. Nam *miſcus* ab initio dixiſſe non magis credo quam *mutus* pro *mutus* à *muto*, *continus* pro *continuus* à *contineo*: etſi ſerior ætas *audacius continari* pro *continuari* fecerit, ut & *vacum* pro *vacuo*: ſed *miſcus*, *miſquus*, *miſcus*, *miſculus*, *miſcellus*.

Annotationibus, tractationibus lectionibusque variis] Satis hoc abſonum atque abhorrens: annotationes facere annotationibus. Itaque H. Stephanus *obſervationibus* ſubjicit. Duo optimi Regius & Rottendorſius, *incondite eruditionibus lectionibusque variis.* ſine τῶν tractationibus. Atque etſi inſolentior videatur vox *eruditiones*, exſtat tamen & apud Vitruvium lib. 1. cap. 1. *Architectura eſt ſcientia pluribus diſciplinis & variis eruditionibus ornata.* Et ibidem: *Diſciplina conditorata & abundans eruditionibus variis ac pluribus.* Item: *qui à teneris ætatibus eruditionibus variis inſtruantur.* Sed nondum ſalva res eſt. Quam enim belle cadit annotationes facere eruditionibus lectionibusque? Si nihil aliud, præpoſitio deſideratur. Denique ſcripiſſe auctorem cenſeo: *quæ ſunt in illis annotationibus priſtinis, quas breviter & indigeſte & incondite ex auditionibus lectionibusque variis feceramus.* Meminerat enim ſe ſupra dixiſſe; *proinde ut librum quemque in manus ceperam ſeu Græcum ſeu Latinum, vel quid memoratu dignum audiveram.* Idgò nunc repetit *auditiones & lectiones.* Lib. 9. 4. *in iſtiusmodi rerum auditiones.* Lib. 20. 4. *ἐξ ἑταίρων ἀντιθέσεις* Lib. 14. 1. Et per omne opus ſatis eſt utraſque agnoſcere.

Ille Κηελον, alius Κίεος Ἀρχαλθρίας] Legendum ex regio, ut præcepit Salmaſius: *ille Πίπλον, hic Ἀρχαλθρίας Κίεος, alius Κηελον.*

Κηεία, partim Λειμῶνας. Habes eosdem indices in praefatione historiarum naturalis apud Plinium. Nam partim est quidam, ut passim nostros. Sic 2, 22. 5, 6. 7, 3; Plinius: *Inscriptionis apud Græcos mira felicitas. Κηείων inscribere, quod volebant intelligi savorum. alii Κέρας Αμυλθείας, quod Copia cornu, ut vel lactis galimacei expectare possis in volumine haustum. Jam Muse, Πωδέων, Εγχειρίδια, Λειμῶν, Πίναξ, Σχέδιον, inscriptiones, propter quas vadamoniam.* Quibus ad Solinum acquievit Salmasius, sed ad Simplicium mavult Καίρια, quia MS. Καίρια.

Atque alius Πωαίδιον, & item alius Εγχειρίδιον, &c. de natura humana] Pro his omnibus: Atque alius Ανθρῶν, alius Ευρημάτων sunt etiam qui Ανθρώπος inscripserunt: sunt item qui Στεφανοειδής. Sunt adeo qui Πωδέων, & Ελικῶνα, & Πεγ-βλήμεθε, & Εγχειρίδια, & Παροξείδιδας.

Est qui Memoriales titulos fecerit] Merito his offensus Stephanus correxit, *Memorialia titulum.* Sed sufficiebat posterius, & id Regius confirmat. Cogitabat autem *Memorialia* Masflurii Sabini, quæ & in Digestis juris civilis & apud nostrum appellatur. Sed Gellio Macrobioque constanter ea *Memorablem* inscribi, & quod in nuperis A. Gellii editionibus id mutatum est, contra scriptorum, quos viderit antiquissimos, auctoritatem factum contendit Casaubonus ad Suetonii Julium. Haud dubiè manum adierunt summo viro, quos putavit antiquissimos. Nam & Regius Rottendorfsiue lib. 4, 20 in *septimo memoriali* & lib. 5, 6 in *undecimo librorum memorialium*: & ne nuper demum *Memorablem* in editis mutatum putes, prima omnium editio 1474 Romæ Sueinhemo & Panartio auctoribus lib. 4, 20 in *septimo memoriali*: lib. 5, 6 in *XI librorum memorialium*; lib. 6, 7 in *primo memorialium*, exhibent. *Memoriales* autem dixit, ut *Annales*: & plenius *Memoriales libri*, quemadmodum Atejum Capitonem in *libris conjectaneis* advocat Nonius, quæ nostræ & aliis *Conjectanea*.

Est qui *Sنديorum* & *De ridiculis* & *πῶς ποικίλης ἰστορίας*] Ne hæc quidem ἀνάμων ille Regius, sed loco illorum: Est qui Περγαμῆνης, & Πέρσης, & Διδασκαλικῆ.

Est qui *βιβλιοθηκῶν*] Reg. est Πρωτοδραπῆς ἰστορίας. Interponendum τὸ qui, ut fecit Salmasius.

Est præterea qui *Pratum*] Quod *Pratum* inter Latinas refert inscriptiones, puto esse interpretationem Græcæ Λειμῶν, inquit Salmasius.

Est item qui *Επιπέδιον* est qui scripsit *Συγγεφέων*] Mirifice sudat in his optimus Stephanus, sed frustra. non sunt enim Gellii, sed ex Plinio transcripta, ut apparet è Regio, qui vicem eorum: Est *idem*, qui Πάργερον, est qui τὸ Πῶν scripsit.

Unde Salmasius, qui *Ἐπίων*. Ad τὸ *scripsit* intellige ex superioribus *titulum*. Sic minuitur quaestio, an *scripsit* pro *inscripsit* dicere potuerit auctor.

Neque item desunt] Uterque cum Chartaceo: *Neque item non sunt*.

Aut Epistolarum quaestionum] Lipsius, *epistolarum quaestionum*, 2 Elect. 4. sed qui uteretur exemplari, in quo superius habebatur: *de natura humana & epistolarum quaestionum*. Quae verba cum jam virtute vet. libb. sublata sint, nihil impedit, quo minus maneat, quod illi hic fanciunt, *Epistolarum Quaestionum*.

Multaque prorsus concinnitates] Uterque *prorsum*.

Illud Heracliti Ephesii viri summè nobilis] In Regio non appareret nomen Philosophi. Et poterat profecto abesse. Sed Rottend. plane: *illud eracliti*.

Introite, nam & hic dii sunt] Sic suppleverunt aetate avorum nostrorum aut proavorum ex Aristotelis lib. 1 cap. 5 de partibus animalium. nam prima editio pro his verbis habet spatium vacuum; chartaceus nil nisi *G* ut solet, Græca desiderari significans. Laus hujus loci restituti Salmasio debetur, neque ab eo averti potest. Is primus è Regio codice produxit: *Πολυμυθία νόον οὐ διδάσκει* & quidem loco tam illustri, ut mirum sit inventos, qui laureolam in hoc mustaceo. Nisi quod addiderunt apud Julianum ἢ *παρὰ τὸ αὐτῷ*, Diogenem Laërtium, Athenæum, Clementem Alexandrinum id Heracliti dictum quoque exstare. Sed, inquit Crœjus 4 Observ. mens Agellii postulat, ut ex Heracliti verbis tollatur negatio, atque ut ita legantur: *Πολυμυθία νόον διδάσκει*. Ita ut quod negavit Heraclitus, affirmet Agellius: alioqui quomodo quave ratione testaretur, se in variorum librorum lectione plurimum temporis impendisse? Credo, si stitisset ibi auctor, nec statim subjecisset: *sed modica ex iis eaque sola accepi*, & quæ sequuntur proprie illi dicto respondentia & exponentia id, quod in se agnoscit Heracliti sententiæ simile. Memor illius, multa scire non facere meliores, legi quidem multos, sed non multa ex illis ad me pertinere putavi, dignaque habui, quæ memoria tenere ac scire me postularem. Præterea Heracliti dictum tot auctoribus est *ἄσπονδον*: quod si invertere & contrarium illi pronuntiare voluisset auctor, non dixisset *cum illud dictum cordi haberem*, sed potius, *cum sentirem secus atque Heraclitus: cum mihi videretur Πολυμυθία νόον διδάσκει* contra atque Heraclitus sensit. Nam dicere se cordi habere alicujus monitum, & ei contrarium monito facere ipsum mentiri est.

Super augurio jure & pontificio] Sic MSS. & rectè Stephanus

edidit, cum legeretur, *super augurio* & *jure pontificio*. Quis igitur locus conjecturis, *super augurum jure*, & *augurali jure*? Lib. 6, 6. *cum de jure augurio quaeretur*. Apud Ciceronem quoque de Senectute cap. 4. *quae praecipua? quanta noticia antiquitatis? scientia juris augurii?* libri veteres, ubi vulgo fecerant *augurandi*. Sed Car. Langius distinguit: *scientia juris? augurii?* Adversus quem disputat Gifanius Ind. Luc. in *Clarere*. Lib. 3 famil. 9. *ipsam cognitionem juris augurii consequi cupio*. Sic ediderunt Victorius & ex illo Gruterus: sic ego quoque in optimæ notæ codicibus legi notavi: etsi dissimulet Manutius.

Minuta ista admonitiones pauillula] Et Regia & Rottendorfia membranæ, *admonitiones epauillula*. Nemo non viderit legendum, & *pauillula*.

Vel ad alendum studium inhonestæ] Sic à Carrione opinor Stephanus, qui & alios legere notat *ineptæ*. Prima editio & aliæ superiores *honestæ*. Reg. *vesce*. Rot. plane *vesce*. quæ vera omnino & docta scriptura est. Nam *vescum* aridum, tenue, exsiccum, macilentum, eoque ad alendum minimè idoneum. Sic Virgilius 3 Georg. *vescas salicum frondes*, Servio *teneras* & *exiles*. nam *vescum* apud antiquos significabat macrum, & quod quasi *escam* non reciperet. Sequitur ut nec præbere multum possit. Festus: *Vesculi, male curati* & *graciles homines*.

Ad oblectandum frigida fovendamque animum] Tres codices: *ad oblectandum fovendamque animum frigida*.

Aut delectantior motio aut in ludo] Sic edebatur, cum Stephanus fecit, quod & prima habet editio, *delectantior motio*: fatebatur tamen neutram sibi vocem satisfacere, seque malle, *delectantior motio*. Philippus Rubenius 2 Elect. 22 *delectantior in otio*: quod ipsum & ab sese & ex cod. Vat. laudat Rutgersius 4 Var. 11. Joh. Ilac. Pontanus ad Macrobius, *delectantior in otio*. Chartaceus, *delectantior motio*: Reg. & Rottend. *delectantior in otio atque in ludo liberalior*. Lib. 3, 15. *in osculis atque in manibus filiorum*.

Sed tractationes rerum] Chartaceus & prima editio *tractationes*. Reg. & Rot. *sed rationes rerum* & *autoritates hominum*. Præclare. Idque conjecerat Antonius Thysius.

Disceptationibusque percunctando scribendo, elimati sunt] Hoc à Carrione. Scripti, ut prima & aliæ editiones: *disceptationibusque elimati sunt*, *sed intemperiarum negotiorumque pleni sunt*, *abecant percunctando scribendo à nobis his procul*. Prius sunt videtur exterrendum. De reliquo possis suspicari alterum verbum excidisse supra, & cum ad marginem relatum esset una cum sequenti proximo verbo, utrumque à succedente librario in locum non suum fuisse additum. Foret enim non male: *qui in lecti-*

lectitando, percontando, scribendo, commentando, nunquam voluptates, nunquam labores ceperunt.

Mutuabor ex Aristophanis Choro anapesta pauca] Egrege sic restituit P. Victorius 17 Var. Lect. 4. cum legeretur *choronapesta*. Et eo ducunt Reg. qui *choronapesta*, & Rot. qui *choroapesta*. Sed ambo cum Chartaceo habent *Aristophane*. Scribe: ex *Aristophani choro*. Sic amat noster *Sophocli*, *Euripidi*, *Empedocli*, *Socrati*, patrio casu. Nisi malumus *Aristophane*, ut 14, 1 *Socrate* & *Antisthene*. & ibid. c. 6 *Hippocrate*, licet alio ista casu.

Η γνώμη μή κενταρώσει] Tres hos versus de conjectura interposuit Victorius; utrum plures apponi debeant, an tribus his contentus fuerit auctor, adfirmare non ausus. Docte simul & modeste. Regius & hos ipsos habet versus, & præterea tres alios juxta opportunos: sed & in utrisque aliquid à vulgatis diversum, quod non temere incidisse videtur. Est enim illic, *μή κενταρώσει*, ut & apud Plutarchum *Πότερον Αθηναίοι*, & μήτ' εἶδον μήτ' ἐχόρωσι, ubi Plutarchus *μήτ' ἤτε μήτ' ἐχόρωσι*. Subjiciuntur:

Τούτοις αὐδῶ, κ' αὐδῆς ἀπαυδῶ, κ' αὐδῆς τὸ πείτον κελ'
ἀπαυδῶ

Ἐξίταδ' τοῖσι χοροῖς, ὑμεῖς δ' ἀνεγείρετε μοπαῖν

Καὶ παννυχίδας τὰς ἡμετέρας, αἰ τῆδε πρέπουσαι ἐορῆ.

Primus versus hic integrior quam apud auctorem suum: de sunt enim illic τὸ πείτον, eoque labant pedes. Sed in secundo versu rectius μύταισι χοροῖς & ob elegantiam sermonis & propter metrum.

Subseciva & *subsecundaria tempora*] Suspiciari possis posterius sub imprudentia librarii repetitum, cum scripsisset auctor: *subseciva* & *secundaria tempora*.

Quantumque à cura publica & *à re familiari*] Scripti cura isti publica gratiam faciunt. Chartaceus, quantumque auctens à re familiari. Rotten. quantumque ad vendam re familiari. Regius, quantumque à tuenda re familiari, ut beneficio Carrionis edidit Stephanus. Mox Reg. & Rot. Progreditur ergo.

Memoriarum disceptatiunculas] Reg. & Rot. *delectatiunculas*. Neque longiora mihi dari spatia vivendi volo] Rot. nescit tibi mihi dari.

Quod quoque in libro quæri inveniri que possit] Alii, quid quoque. Magis antiqui moris, in quod consentiunt MSS. & prima editio: quid quo in libro. Atque his verbis subnexuisse auctorem in fronte operis summas capitum quis non intelligit? Crojus tamen hunc indicem non in principio librorum, ut Plinius ac Solinus, sed ad eorum finem adscripsisse eum, quicquid alii sentiant,

niant, pluribus se probare argumentis ex verbis ipsis Agellii collectis posse gloriatur. Nempe qualibus probavit ex Heracliti verbis inficiationem tollendam. Potissimum ex iis fuit opinor, quod paullo superius legitur, *volumina commentariorum ad hunc diem viginti jam sibi facta*. Sed huic jam occurrit Salmasius, absolutis demum commentariis, ut moris est, præfationem scriptam. Demus igitur manum rebus ipsis & optimorum codicum auctoritati.

AD LIB. I.

CAP. I. *Quem scribit, ὅτιον ψυχῶν καὶ σωμάτων ἀ-
φ' ὁμοίως ἀεὶ ἐφ' ἑαυτῶν καὶ ἀπερὶ τῶν ἀγαθῶν*] Carrio quæ
in Bussid. loco Græcorum hic mere Latina, & quidem
longe alio sensu, reperit, exposuit timide; Ant. L. 17. Ad Sal-
lustii fragmenta, quum notasset eadem in Parisiensi, confiden-
tior vetuit homines ineptissimos veterem scripturam à se primo
asseritam irridere. Ut vero in rem præsentem venit, ipsumque
auctorem recensuit, non potuit quin labasceret, & licet quatuor
scriptis codicibus in summa re consentientibus, ob leviculam
varietatem, non auctoris, sed nescio cuius ea vetusti literatoris
esse decerneret. Ego quatuor istis addo quatuor, in quorum uno
est, *Plutarchus in libro, quem de Hercules, quantum inter homines
fuit, animi corporisque ingenio atque virtutibus conscripsit*: in
altero: *Plutarchus in libro, quem scribit de Hercules genealogia,
quantum inter homines fuit, animi corporisque ingenio*: in tertio,
*Plut. in lib. quem de Hercule scribit, quantum inter homines animi
corporisque ingenio atque virtutibus inter se conscripsit, rite*: in
quarto, *quem scribit G. quantum inter homines, &c.* Non temere
est conspirare tot codices, & in his valde bonos. Et quæ varietas
est, ea mihi confirmat ab auctore hæc verba, ut sana sunt, pro-
fecta esse, & captum librariorum literatorumque ante quadrin-
gentos annos excessisse. Sunt autem vel, ut primo loco ex
Rottendorfsiano ea posui, vel ut in binis apud Carrionem est,
de Hercules quali inter homines fuerit animi corporisque ingenio.
Sermo uterque non publici saporis, & prorsus decens nostrum,
tum ista, tum qua parte *animi corporisque ingenio legis* Alterum
est veteris Poëtæ apud Ciceronem 1 de Inventione: *Nam si
veretur, quid eum accuses, qui est probus? Sin in verecundum animi
ingenium possidet, Quid eum accusas qui id parvi aut titu aestimet?*
Alterum habet Sallustius in oratione Cottæ: *Atque ego, cuius
etati mors propior est, non deprecor, si quid ea vobis incommodi
demitur; neque max ingenio corporis honestius quam pro vestra sa-
lute*